

Η ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΑΧΡΑΚΤΗΡΩΝ
(ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ)
Πέμπτη 4 Ιουνίου 2020
Διδάσκων: κ. Δημήτρης Κοντοδήμος

Η συμβολή του Θεάτρου στην αναδόμηση των ανθρωπίνων χαρακτήρων

Ο κάθε ανθρώπινος χαρακτήρας δομείται από διάφορες πτυχές. Άλλες τις καλλιεργεί μέσα από το φυσικό, κοινωνικό και οικογενειακό του περιβάλλον, ενώ άλλες δεν τις έχει αντιληφθεί καθόλου. Χάρης στη δραματική και εικονοπλαστική δυναμική του θεάτρου, είμαστε σε θέση να συνειδητοποιήσουμε τις πτυχές του εαυτού μας που δεν έχουμε αναπτύξει, με διττό τρόπο: είτε αναπλάθοντας έναν χαρακτήρα μέσω της ερμηνείας του αντίστοιχου ρόλου είτε ως θεατές, μέσω κάποιου χαρακτήρα ο οποίος μπορεί να μας έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον, επειδή υποσυνείδητα ταυτιζόμαστε μαζί του. Η δυναμική του σωστού θεάτρου έχει αναγνωριστεί ήδη από την κλασική αρχαιότητα, πρωτίστως στην Αττική. Εκτιμώντας την αξία του θεατρικού δρώμενου ως μείζον στοιχείο της εξέλιξής του, ο κάθε πολίτης έθετε σε προτεραιότητα τη συμμετοχή του στην παρακολούθηση ενός δράματος. Στοχεύοντας σε μια πολυσχιδή αναδόμηση του ανθρώπου, το θέατρο εθεωρείτο ακόμη και ως σημαντικός παράγοντας ίασης ή πρόληψης ασθενειών, αφού η διδακτική του όψη, στην οποία οι προπάτορές μας προσέδιδαν ιδιαίτερη βαρύτητα, είχε τη δυνατότητα να παραδειγματίσει θετικά, με αποτέλεσμα την επί τα βελτίω διαφοροποίηση των καθημερινών συνηθειών και επομένως τη μεγιστοποίηση της σωματικής υγείας και ευεξίας, αλλά και την απόκτηση της ευδαιμονίας (ο όρος ανήκει στον Αριστοτέλη). Αυτά σε ένα στοιχειώδες, πρώτο επίπεδο. Σε δεύτερη φάση, ο άνθρωπος που ήθελε να εντρυφήσει περαιτέρω στην ανθρωπινή ιδιοσυγκρασία και να επιτύχει πνευματική ανάταση και μεταρσίωση έθετε τον εαυτό του σε μια διαδικασία ποίησης ήθους, οικοδομώντας και προβάλλοντας νέα παραδείγματα χαρακτήρων. Έτσι μετατρέπονταν σε πραγματικό λειτουργό, συμβάλλοντας επίσης στην εξέλιξη του περιγυρού του. Στην σημερινή εποχή, που η ψυχολογία του ανθρώπου εξαρτάται άμεσα από τα οικονομικά του δεδομένα και την υλική ευμάρεια, η θεατρική παιδεία οφείλει να αναδειχθεί σε βασική προτεραιότητα, ακόμη και σε επίπεδο υποχρεωτικής εκπαίδευσης, ούτως ώστε ο νέος κυρίως άνθρωπος να εισαγάγει τον εαυτό του σε μια πορεία θεραπείας και αυτοβελτίωσης, κριτικής στάσης στα πράγματα και δυναμικής αντιμετώπισης των αρνητικών ή και βλαβερών όψεων των κοινωνικών δεδομένων. Κατά την αρχαιότητα, η υποχρεωτική θεατρική παιδεία θεσπιζόταν από το

ίδιο το κράτος, διότι επικρατούσε η άποψη ότι ο καλός ηγέτης δικαιώνεται από έναν λαό με ορθή κρίση και ικανότητα διάκρισης και όχι από έναν χύδην όχλο παντελώς αλλοτριωμένο από την

ουσία της ανθρώπινης εξέλιξης. Έτσι γεννιέται ο ελεύθερος άνθρωπος με σωφροσύνη και υπευθυνότητα, ο οποίος καθίσταται, ως κοινωνικό ον και ως πολίτης, συνδημιουργός της βέλτιστης εκδοχής της πόλεως. Ετούτο όμως επιτυγχάνεται μόνο μέσα από την ανέλιξη και προαγωγή της ηθικής και πνευματικής παιδείας, την οποία κατορθώνει το θέατρο. Ειδικά σήμερα, που η τεχνολογική ανάπτυξη έχει συμβάλει τόσο στην εξέλιξη της γνώσης και την άνοδο του πολιτισμού, ο άνθρωπος δεν είναι, και δεν πρέπει να είναι, άμοιρος ευθυνών για τα δεινά του, αφού διαθέτει τα κατάλληλα όπλα για την καταπολέμηση των όποιων επιβολών, καταναγκασμών ή αρνητικών πτυχών της καθημερινότητάς του. Τοιούτο τρόπον υποσκελίζει την εξαναγκασμένη μιζέρια που πολλές φορές επιτάσσουν οι περιστάσεις του βίου και ανέρχεται στη σφαίρα του Υψηλού. Ύστερα από την ανάδειξη της αξίας και της σπουδαιότητας του θεάτρου, που μας κληροδότησε η αρχαία Ελλάδα αλλά και κατ' επέκταση όλος ο ελληνορωμαϊκός πολιτισμός, ίσως οι σύγχρονες πολιτείες θα έπρεπε να προβούν σε μια επανεκτίμηση της θεατρικής παιδείας. Εξάλλου, και εμείς οι ίδιοι, ως ανεξάρτητες οντότητες με ιδία βούληση και ως πολίτες με ελευθερία επιλογών, οφείλουμε να τη διεκδικήσουμε πιο δυναμικά.